

Naturvejledning og kulturhistorie

Af Ole Sørensen, naturvejleder på Odder Museum; tovholder på Kulturhistorisk Netværk

Kulturhistorisk Netværk

Kulturhistorisk Netværk er et netværk for naturvejledere i Danmark. Netværkets medlemmer bruger formidling af kulturhistorien som en del af deres arbejde. Som tovholder i Kulturhistorisk Netværk er det min opgave sammen med min medtovholder Thomas Larsen Schmidt fra Naturpark Aamosen at planlægge, organisere og tilbyde efteruddannelse for netværkets medlemmer. Typisk bliver det til to årlige kursusforløb, en dag med tematiske workshops og et årsmøde.

Natur- og kulturhistorisk formidling

Formidling af natur- og kulturhistorie går hånd i hånd. På nogle ture/arrangementer er det naturhistorien, som er den primære formidling; på andre ture/arrangementer er det kulturhistorien, som er udgangspunktet. Et eksempel på, hvor kulturhistorien er primær, er ved Åben udgravning. Her er det den arkæologiske udgravning, der danner ramme for arrangementet, hvor jeg sammen med mine arkæolog-kolleger fremviser de spændende fund og formidler den spændende historie om netop dette specielle sted, vi står ved. Her er det de arkæologiske fund og historien, som formidles, men de sættes samtidig ind i en kontekst med naturgrundlaget. Et eksempel på dette er ved en jægerstenalder udgravning, hvor naturvejlederen tilbereder østers på bål til deltagerne, eller ved en jernalderudgravning, hvor vi smager jernaldergrød. Det er vigtigt at få alle sanser med i arrangementerne – der skal ses, røres, smages og lyttes!

Kulturlandskabet

Med ansættelse som naturvejleder på det kulturhistoriske museum Moesgaard Museums Odder Afdeling formidler man som naturvejleder såvel natur – og kulturhistorie. Personligt syntes jeg, at sammenhængen mellem natur- og kulturhistorie bringer en fantastisk formidlingsrigdom til såvel offentlige som bestilte arrangementer, man får mulighed for hele paletten!

Mine ture og arrangementer til såvel børn og voksne foregår ude i kulturmiljøet, der hvor historien, hændelserne og begivenhederne er foregået. Det betyder, at man kan sætte stedet ind i en historisk ramme, så det udover at være et smukt sted med en masse spændende naturformidling, også er et sted med en historie – vores landskab i Danmark er et kultur-skabt naturlandskab.

I havørnenes rige – natur og kulturhistorie på Alrø

– Et af mine egne foretrukne arrangementer er: "I havørnenes rige – natur og kulturhistorie på Alrø:"

På Alrøs naboø, Vorsø, yngler havørnene; det har de gjort siden 2012, med stor succes. I vinterhalvåret fouragerer ørnene på det gigantiske spisekammer af rastende svømmefugle ved sydøstsiden af Alrø. Her er det muligt med teleskop og håndkikkert at iagttage ørnene – særligt spændende er det, når de jager.

Hvert år holder jeg 3 – 4 havørneture ved Alrø. En af disse ture har skilt sig særligt ud, dels var der rigtig mange deltagere med på turen – 125, dels så havde vi denne dag havørneparret fra Vorsø til at holde opvisning i jagtteknik og –strategi. I over en time var der opvisning, afbrudt af korte hvil, hvor den mindre han-ørn, "prustende efter vejret", hvilede hovedet op mod den noget større hun

– ren idyl. Desværre fik ørnene ikke held denne dag med fangsten, men begejstringen hos deltagerne var meget stor.

Kulturhistorien

Men hvad så med kulturhistorien? Ja, her bruger jeg ventetiden på, at ørnene viser sig, eller gåturen rundt om østenden af Alrø til fortællinger om den fantastisk spændende ø, som Alrø er. Den kulturhistoriske formidling kobler fortid med nutid og giver en forståelse af hvorfor stedet ser ud, som det gør i dag. Det er fortællingen om Jost Rosenmeier, Alrøs stamfader, om færgefarten, om pakhuset, om møllen, om vadevejen og ”kampen” om den strandede hval og meget mere! – og selvfølgelig lytter vi til fuglenes stemmekor: pibeandens smukke fløjten, regnskovens melankolske stemme og hjejernes vemodige fløjt!